

Bruselj, 12. februar 2021
REV2 – nadomešča obvestilo (REV1) z
dne 27. aprila 2018

OBVESTILO DELEŽNIKOM

IZSTOP ZDRUŽENEGA KRALJESTVA IN PRAVILA EU NA NOTRANJEM TRGU Z ENERGIJO

Združeno kraljestvo je 1. februarja 2020 izstopilo iz Evropske unije in je postalo „tretja država“¹. Sporazum o izstopu² je določil prehodno obdobje, ki se je končalo 31. decembra 2020. Sporazum o izstopu je v nekaterih primerih določil tudi določbe o ločitvi za obdobje po koncu prehodnega obdobja.

V prehodnem obdobju sta Evropska unija in Združeno kraljestvo po pogajanjih sklenila Sporazum o trgovini in sodelovanju, ki je bil podpisan 30. decembra 2020³ in se začasno uporablja od 1. januarja 2021⁴.

Vse zainteresirane strani, zlasti gospodarski subjekti, se s tem obvestilom opozorijo na pravni položaj od konca prehodnega obdobja ob upoštevanju Sporazuma o trgovini in sodelovanju (del A spodaj). V tem obvestilu so pojasnjena tudi pravila, ki se bodo po koncu prehodnega obdobja uporabljala na Severnem Irskem (del B spodaj).

Opozorilo: V tem obvestilu niso obravnavana pravila EU o:

- trgovanju z emisijami toplogrednih plinov,
- finančnih storitvah,
- potrdilih o izvoru in certificiranju inštalaterjev,
- DDV in trošarinah.

Za te vidike se pripravljajo ali so bila objavljena druga obvestila.

¹ Tretja država je država, ki ni članica Evropske unije.

² Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irška iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L 29, 31.1.2020, str. 7; v nadaljnjem besedilu: Sporazum o izstopu).

³ Sporazum o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irška na drugi strani (UL L 444, 31.12.2020, str.14).

⁴ UL L 1, 1.1.2021, str. 1.

A. PRAVNI POLOŽAJ OD KONCA PREHODNEGA OBDOBJA

Od 1. januarja 2021 se pravni red EU o notranjem trgu z energijo⁵ ne uporablja več za Združeno kraljestvo in v njem⁶.

To ima zlasti naslednje posledice:

1. NADOMESTILO MED OPERATERJI PRENOSNIH SISTEMOV (OPS)

Uredba (EU) 2019/943⁷ določa načela za mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov in cene za dostop do omrežij.

Na podlagi teh načel Uredba Komisije (EU) št. 838/2010⁸ določa, da operaterji prenosnih sistemov iz EU prejmejo nadomestilo za čezmejne pretoke električne energije na njihovih omrežjih. To nadomestilo nadomešča izrecne pristojbine za uporabo povezovalnih daljnovodov.

Glede uvoza električne energije iz tretjih držav in njenega izvoza v te države Uredba Komisije (EU) št. 838/2010⁹ določa, da se pristojbina za uporabo prenosnega sistema plača na celotni načrtovani uvoz in izvoz električne energije iz vseh tretjih držav oziroma v vse tretje države, ki niso sklenile sporazuma z Unijo, na podlagi katerega bi uporabljale zakonodajo Unije.

Člen ENER.13(3) Sporazuma o trgovini in sodelovanju določa, da vsaka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za čimprejšnjo sklenitev večstranskega sporazuma v zvezi z nadomestilom stroškov gostovanja čezmejnih pretokov električne energije med operaterji prenosnih sistemov, ki sodelujejo v mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov, vzpostavljenem z Uredbo Komisije (EU) št. 838/2010, ter operaterji prenosnih sistemov iz Združenega kraljestva.

Namen večstranskega sporazuma je zagotoviti, (i) da so operaterji prenosnih sistemov Združenega kraljestva obravnavani enako kot operaterji prenosnih sistemov države, ki sodeluje v mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov, in (ii) da obravnava operaterjev prenosnih sistemov Združenega kraljestva ni ugodnejša od

---

⁵ Direktiva (EU) 2019/944 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 125); Direktiva 2009/73/ES o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom (UL L 211, 14.8.2009, str. 94); Uredba (EU) 2019/942 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22); Uredba (EU) 2019/943 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54); Uredba (EU) 2019/941 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 1); Uredba (ES) št. 715/2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina (UL L 211, 14.8.2009, str. 36); Uredba (EU) št. 1227/2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1).

⁶ V zvezi z uporabo določenih pravil o notranjem trgu EU z energijo za Severno Irsko glej del B tega obvestila.

⁷ Uredba (EU) 2019/943 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

⁸ Uredba Komisije (EU) št. 838/2010 z dne 23. septembra 2010 o določitvi smernic glede mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov in skupnega regulativnega pristopa k zaračunavanju prenosa (UL L 250, 24.9.2010, str. 5); glej zlasti točki 2 in 3 Priloge A.

⁹ Točka 7 Priloge A k Uredbi Komisije (EU) št. 838/2010.

obravnave operaterja prenosnega sistema, ki sodeluje v mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov.

2. MEDSEBOJNO POVEZOVANJE

Zakonodaja EU o trgu plina in električne energije določa pravila za izračunavanje in dodeljevanje zmogljivosti medsebojnih povezav in zagotavlja mehanizme za lažje izvajanje teh pravil. Zlasti:

- Uredba Komisije (EU) št. 2016/1719¹⁰ vzpostavlja enotno platformo za terminsko dodeljevanje zmogljivosti operaterjev prenosnih sistemov. Zagotavlja osrednjo kontaktno točko za udeležence na trgu za rezervacijo dolgoročnih prenosnih zmogljivosti po vsej EU.
- Uredba Komisije (EU) št. 2017/2195¹¹ vzpostavlja evropske platforme za izravnavo, namenjene izmenjavi standardnih izravnalnih produktov. Kot enotne kontaktne točke operaterjem prenosnih sistemov iz EU omogočajo hitro čezmejno pridobivanje energije za izravnavo.
- Uredba Komisije (EU) 2015/1222¹² vzpostavlja enotno spajanje trgov EU z električno energijo za dan vnaprej in znotraj dneva. Udeležencem na trgu pomaga pri organizaciji trgovanja z velikimi količinami električne energije čez meje EU čim bližje realnemu času dobave. Enotna spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva so osrednja orodja za povezovanje notranjega trga EU z električno energijo. Uredba (EU) 2015/1222 določa tudi skupne zahteve za določitev imenovanih operaterjev trga z električno energijo (IOTEE) na področju spajanja trgov. Njihove naloge vključujejo prejemanje naročil s strani udeležencev na trgu, celotno odgovornost za ujemanje in dodeljevanje naročil v skladu z rezultati enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva, objavljane cen in izvajanje poravnave ter kliringa pogodb, ki izhajajo iz trgovanja v skladu z ustreznimi sporazumi in uredbami za udeležence. IOTEE lahko ponudijo svoje storitve v državah članicah, v katerih niso imenovani.

Členi ENER.13, ENER.14, ENER.15 in ENER.19 Sporazuma o trgovini in sodelovanju določajo okvir za razvoj ureditev in tehničnih postopkov za učinkovito uporabo povezovalnih daljnovodov in plinovodov med Unijo in Združenim kraljestvom ter mehanizme za njihovo lažje izvajanje. Vendar ti dogovori ne smejo vključevati ali implicirati sodelovanja operaterjev prenosnih sistemov iz Združenega kraljestva v postopkih Unije v zvezi z uporabo povezovalnih vodov¹³.

---

¹⁰ Členi od 48 do 50 Uredbe Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).

¹¹ Členi od 19 do 21 Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za izravnavo električne energije (UL L 312, 28.11.2017, str. 6).

¹² Poglavji 5 in 6 naslova II Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24).

¹³ Za električno energijo glej člen ENER.13(2) in za plin člen ENER.15(3) Sporazuma o trgovini in sodelovanju. Kar zadeva sisteme za prenos plina, trenutno komercialni dogovori, ki so jih operaterji prenosnih sistemov razvili za izpolnitev svojih obveznosti iz Uredbe Komisije (EU) 2017/459 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina, niso „postopki Unije“ v smislu Sporazuma. To ne posega v status morebitnih prihodnjih postopkov ali dogovorov, ki se lahko razvijejo.

Izvetje iz sodelovanja velja za enotno platformo za terminsko dodeljevanje zmogljivosti, evropske platforme za izravnavo ter enotno spajanje trgov EU z električno energijo za dan vnaprej in znotraj dneva. Poleg tega so IOTEE s sedežem v Združenem kraljestvu postali operaterji iz tretjih držav in niso več upravičeni do izvajanja storitev spajanja trgov v EU.

3. KOORDINACIJA DELOVANJA SISTEMOV

Uredba Komisije (EU) 2017/1485¹⁴ zahteva, da operaterji prenosnih sistemov določijo regije obratovanja sistema. Poleg tega Uredba Komisije (EU) 2019/943¹⁵ od operaterjev prenosnih sistemov iz regije obratovanja sistema zahteva, da do 1. julija 2022 ustanovijo regionalni koordinacijski center (RCC). RCC bodo med drugim operaterjem prenosnih sistemov pomagali bolje upravljati prezasedenost njihovih sistemov in izboljšati izračunavanje zmogljivosti na njihovih povezovalnih vodih.

Od 1. januarja 2021 regije obratovanja sistema ne pokrivajo več Združenega kraljestva. Zato operaterji prenosnih sistemov iz Združenega kraljestva ne morejo sodelovati v regionalnih koordinacijskih centrih. To ne posega v možnost tehničnega sodelovanja med regionalnimi koordinacijskimi centri in operaterji prenosnih sistemov iz Združenega kraljestva.

4. TRGOVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN PLINOM

Uredba (EU) št. 1227/2011¹⁶ prepoveduje zlorabe trga na veleprodajnih trgih z električno energijo in plinom v EU. Za učinkovit pregon zlorab trga člen 9(1) Uredbe (EU) št. 1227/2011 določa, da se morajo udeleženci iz EU na trgu prijaviti pri svojem nacionalnem regulativnem organu za energetiko. Udeleženci na trgu iz tretjih držav se morajo prijaviti pri nacionalnem regulativnem organu za energetiko v državi članici, v kateri so dejavni.

Od 1. januarja 2021 so udeleženci na trgu s sedežem v Združenem kraljestvu udeleženci iz tretjih držav. Posledično se morajo udeleženci iz Združenega kraljestva, ki želijo še naprej trgovati z veleprodajnimi energetskimi proizvodi v EU, v skladu s členom 9(1) Uredbe (EU) št. 1227/2011 prijaviti pri nacionalnem regulativnem organu za energetiko v državi članici, v kateri so dejavni. V skladu s členom 9(4) Uredbe (EU) št. 1227/2011 je treba vložiti prijavitni obrazec, preden se vstopi v transakcijo, o kateri je treba poročati.

Člen ENER.7 Sporazuma o trgovini in sodelovanju določa, da pogodbenici sodelujeta, da bi odkrili in preprečili trgovanje, ki temelji na notranjih informacijah in tržni manipulaciji, ter si po potrebi lahko izmenjujeta informacije, tudi o dejavnostih spremljanja trga in izvršilnih dejavnostih.

---

¹⁴ Uredba Komisije (EU) 2017/1485 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije (UL L 220, 25.8.2017, str. 1).

¹⁵ Členi od 34 do 47 Uredbe (EU) 2019/943.

¹⁶ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1) (REMIT).

5. NALOŽBE V OPERATERJE PRENOSNIH SISTEMOV

Certificiranje operaterjev prenosnih sistemov določata Direktiva (EU) 2019/944¹⁷ in Direktiva 2009/73/ES¹⁸. V skladu s členom 53 Direktive (EU) 2009/944 in členom 11 Direktive 2009/73/ES za certificiranje operaterjev prenosnih sistemov, ki jih nadzorujejo oseba ali osebe iz tretje države, veljajo posebna pravila. Direktivi zlasti zahtevata, da države članice in Komisija ocenijo, ali bo certifikacija zadevnega operaterja prenosnega sistema, ki ga nadzorujejo oseba ali osebe iz tretje države, ogrozila zanesljivost oskrbe države članice in EU z energijo.

Od 1. januarja 2021 so operaterji prenosnih sistemov, ki jih nadzirajo vlagatelji iz Združenega kraljestva, operaterji prenosnih sistemov pod nadzorom oseb iz tretje države. Ti operaterji prenosnih sistemov lahko nadaljujejo svojo dejavnost v EU samo, če so certificirani v skladu s členom 53 Direktive (EU) 2009/944 in členom 11 Direktive 2009/73/ES. Države članice lahko certifikacijo zavrnejo, če to ogroža zanesljivost oskrbe države članice.

6. POGOJI ZA IZDAJO IN UPORABA DOVOLJENJ ZA ISKANJE, RAZISKOVANJE IN IZKORIŠČANJE OGLJIKOVODIKOV

Pravila za izdajo dovoljenja za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov so določena v Direktivi 94/22/ES¹⁹. Direktiva med drugim zagotavlja, da so postopki odprti za vse subjekte, dovoljenja pa bi se morala odobriti na podlagi objektivnih in objavljenih meril. V skladu z drugim pododstavkom člena 2(2) Direktive 94/22/ES lahko države članice zaradi nacionalne varnosti zavrnejo prošnjo za dostop do in opravljanje dejavnosti vsakemu subjektu, ki je pod dejanskim nadzorom tretjih držav ali njihovih državljanov.

Od 1. januarja 2021 se uporablja drugi pododstavek člena 2(2) Direktive 94/22/ES, če so bila izdana dovoljenja ali če se zahteva, da se izdajo subjektu, ki ga dejansko nadzoruje Združeno kraljestvo ali njegovi državljanji.

B. PRAVILA, KI SE UPORABLJAJO NA SEVERNEM IRSKEM OD KONCA PREHODNEGA OBDOBJA

Od izteka prehodnega obdobja se uporablja Protokol o Irski/Severni Irski.²⁰ Protokol o Irski/Severni Irski je predmet redne privolitve skupščine Severne Irske, pri čemer začetno obdobje uporabe zajema štiri leta po koncu prehodnega obdobja²¹.

¹⁷ Direktiva (EU) 2019/944 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

¹⁸ Direktiva 2009/73/ES o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

¹⁹ Direktiva 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov (UL L 164, 30.6.1994, str. 3).

²⁰ Člen 185 Sporazuma o izstopu.

²¹ Člen 18 Protokola o Irski/Severni Irski.

Na podlagi Protokola o Irski/Severni Irski se nekatere določbe prava EU uporabljajo tudi za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko. Poleg tega sta se EU in Združeno kraljestvo v Protokolu o Irski/Severni Irski dogovorila, da se, kolikor se določbe EU uporabljajo za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko, Severna Irška obravnava kot država članica.²²

Protokol o Irski/Severni Irski določa, da se določena pravila EU o veleprodajnih trgih z električno energijo uporabljajo za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko²³.

To pomeni, da se sklici na EU v delih A in B tega obvestila, ki se uporabljajo za proizvodnjo, prenos, distribucijo in dobavo električne energije, trgovanje z električno energijo na debelo ali čezmejne izmenjave električne energije²⁴, razumejo tako, da vključujejo Severno Irsko, sklici na Združeno kraljestvo pa se nanašajo le na Veliko Britanijo.

Natančneje to med drugim pomeni naslednje:

- Operaterji s sedežem v Severni Irski se za namene mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov obravnavajo kot operaterji iz Unije (glej oddelek A.1 zgoraj).
- Operaterji s sedežem na Severnem Irskem se za namene enotne platforme za terminsko dodeljevanje zmogljivosti, evropskih platform za izravnavo ter enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva obravnavajo kot operaterji iz Unije (glej oddelek A.2 zgoraj).
- Določbe Uredbe (EU) št. 1227/2011 se še naprej uporabljajo za veleprodajno trgovanje z električno energijo na Severnem Irskem. Pogodbe in izvedeni finančni instrumenti za dobavo ali prenos električne energije (vendar ne plina) na Severnem Irskem so veleprodajni energetski proizvodi, kot so opredeljeni v Uredbi (EU) št. 1227/2011 (glej oddelek A.4 zgoraj).

Vendar Protokol o Irski/Severni Irski izključuje možnost, da Združeno kraljestvo v zvezi s Severno Irsko:

- sodeluje pri odločanju in oblikovanju odločitev Unije;²⁵
- uporablja sklicevanje na načelo države izvora ali vzajemno priznavanje, med drugim za registracije pri nacionalnem pristojnem organu²⁶.

Natančneje to med drugim pomeni naslednje:

---

²² Člen 7(1) Sporazuma o izstopu v povezavi s členom 13(1) Protokola o Irski/Severni Irski.

²³ Člen 9 Protokola o Irski/Severni Irski in Priloga 4 k navedenemu protokolu.

²⁴ Določbe v zvezi z maloprodajnimi trgi in varstvom potrošnikov se ne uporabljajo.

²⁵ V okviru skupne posvetovalne delovne skupine, ustanovljene s členom 15 Protokola o Irski/Severni Irski, se po potrebi opravi izmenjava informacij ali medsebojno posvetovanje.

²⁶ Prvi pododstavek člena 7(3) Protokola o Irski/Severni Irski.

- regulativni organ Severne Irske je izključen iz sodelovanja v Agenciji za sodelovanje energetske regulatorjev;
- registracija pri regulativnem organu v Združenem kraljestvu, ki je pristojen za Severno Irsko, v EU ni veljavna (glej člen 7(3) Protokola o Irski/Severni Irski). Zato se morajo udeleženci na trgu, ki trgujejo z veleprodajnimi energetskimi proizvodi, registrirati v državi članici Unije.

Splošne informacije o zakonodaji Unije, ki se uporablja za notranji trg z energijo, so dostopne na spletišču Komisije o pravilih EU o energetske politiki (<https://ec.europa.eu/energy/en/home>). Te strani bodo po potrebi posodobljene z dodatnimi informacijami.

Evropska komisija
Generalni direktorat za energetiko